

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum à malis ministris possit conferri verus baptismus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de Sancto Porciano

remedium est melius, quod est perfectius, & leuius, sed respectu mali poenae baptismus fluminis est perfectius remedium quam baptismus fluminis, est etiam leuius quam martyrium, ut patet ex iam dictis, ergo &c.

10 Quantum ad liberationem a malo sequela praevalet martyrium ceteris duobus, quia post baptismum aquae & poenitentiae possibile est recidiu. Sed post martyrium non, sed hoc est per accidens, quatenus martyrium facit exire de hoc mundo. Si autem comparantur quantum ad collationem boni, sic simpliciter dicendum quod martyrium aliis duobus praeminet. Quod patet sic, illud praeminet in collatione boni, in quo confertur abundantius gratia, quae est principium meredi, & in quo clarius reuelat opus maioris meriti, & quod perducit celerius ad donum maioris praemii, sed ista sunt in martyrio respectu aliorum duorum, ergo &c. Minor probatur, quia in martyrio datur abundantior gratia, quam in baptismo vel poenitentia, si martyr ea prius non habebat, vel augetur amplius si eam prius habebat. Alioquin Deus deficeret in necessariis, quia maior gratia sit necessaria ad difficiliorem actum. Gratia autem & charitas commensurantur, quum sint idem, vel inseparabiliter concomitantur se. Ad martyrium autem requiritur maxima charitas, dicente Domino Ioan. 15. Maiorem hanc dilectionem nemo habet, &c. ergo requiritur maior gratia, reuelat etiam in eo opus maioris meriti. Tum quia de se est difficilius, quia finis terribilium mors, ut 2. Ethic. tum quia procedit ex maiori charitate, ut statim allegatum est, perducit etiam celerius ad donum maioris praemii, quia per martyrium homo statim euolat, non sic autem per baptismum & poenitentiam: baptizati etiam & poenitentes recipiunt solum praemium essentiale quod dicitur aurea. Martyr vero praemium essentiale & accidentale, quod dicitur aureola, quare &c. & sic patet secundum.

11 Ex his patet tertium, quod principaliter queritur, scilicet qualiter baptismus fluminis & sanguinis suppleat vicem baptismi aquae: quia in illo solo suppleat vicem baptismi fluminis, qui est verus & simpliciter baptismus, in quo rationem & nomen baptismi participant: sed baptismus fluminis & sanguinis non participant nomen & rationem baptismi in quantum baptismus est sacramentum, sed in quantum habet similem effectum in ablutione culpae, & in dimissione poenae simpliciter vel in parte, ut dictum fuit, ergo non suppleat vicem baptismi quantum ad aliquid sacramentale, sed solum quo ad effectus praedictos: & quia baptismus est sacramentum necessitatis, ut habeatur in voto quo ad omnes, & ut suscipiatur in actu quando articulus necessitatis susceptionem non impedit, ideo iustificatus baptismus fluminis adhuc tenetur baptizari baptismus fluminis, non propter remedium quo non indiget, sed propter praecipuum diuinum, & ut suppleatur in eo quod sacramentale est & exterius, & in ritu baptismi, & interius in collatione characteris. baptismus enim institutus est non solum in remedium personae contra culpam, sed etiam propter vilitatem publicam distinctionis & conformitatis membrorum ecclesiae. Vnde Ioannes baptista quamuis sanctus, dixit Christo Mat. 3. Ego a te debeo baptizari. & Cornelio iam iustificato dicit angelus Act. 10. de Petro qui eum debebat baptizare, hic dicit tibi quid te oporteat facere.

12 Per hoc patet responso ad primum argumentum.

13 Ad secundum dicendum quod baptismus fluminis non habet locum in paruulis, sed tantum in adultis, plus enim valet adulto fides propria quam puero fides aliena: vnicuique enim potest valere fides sua per modum meriti saltem de congruo, sed fides aliena nunquam sine aliquo signo exteriori quod esset sacramentum ut nunc est baptismus, & in lege veteri circumcisio, vel haberet quasi vim sacramenti, ut ante legem aliqua exterior protestatio quae saltem declarabat facientem agere in fide ecclesiae, ut dictum fuit prius distinctione prima quam ageretur de re medio paruulorum.

14 Ad tertium dicendum quod martyrium non solum habet efficaciam a charitate patiens, licet illa requiratur secundum quod dicit Apostolus, sed ex causa patiens, & ex conformitate ad passionem Christi propter quae vitis

Sancto Porciano
tus passionis Christi aequae plene vel plenius communicatur martyrio, sicut in baptismo.

Sententia huius distinctionis. V. in generali & specialii.

Post hoc sciendum est. Superius determinauit Magister de baptismo secundum se, & per comparationem ad suscipientes, hic determinat de eodem per comparationem ad ministros cōferentes. Et diuiditur in duas partes. Quia primò determinat de ministris. Secundò de vfu & solemnitate, distin. 4. Nunc quibus liceat baptizare. Prima diuiditur in tres. Primò enim ostendit quado possit a bonis & a malis dari baptismus. Secundò assignat rationem. Tertio mouet dubium circa potestatem ministrorum, & soluit. Secunda ibi, quia ministerium tamen habent. Tertia ibi, hic queritur quae sit potestas. Haec est sententia & diuisio lectionis in generali.

1 IN specialii autem sic procedit. Et proponit primò quod baptismus a bonis & malis ministris dari potest, & aequae datur ab vtriusque. Non enim peior baptismus datur a malo quam a bono, nec melior a bono quam a malo, nec maius, nec minus, sed aequale munus datur in baptismo, & a bono & a malo, quia non est hominis munus, sed Dei: & id pluribus autoritatibus confirmatur. Postea dicit quod huius tota ratio est, quia baptismus non est eorum, sed Christi. Christi enim in baptizando ministerium tantum habent: potestatem autem Christus retinuit, vnde non dicitur baptismus Petri vel Pauli, sed Christi: poruit tamen potestatem baptizandi dare hominibus, sed noluit ne tot essent baptismi quot homines, & ne homo in homine ipse poneret, quod autoritatibus confirmat. Vltimò querit quae sit illa potestas quae Christus poruit dare hominibus, & non dedit. Et respondet Magister secundum quosdam quod potestas dimittendi peccata. Contra quod obicitur, quod potestas qua deus dimittit peccatum est idem quod deus, ergo non potuit creaturae dare hanc potestatem. Item si potestas dimittendi peccata potuit & potest communicari creaturae, ergo & potestas creandi. Et respondet Magister ad primum quod potestas dimittendi peccata, quae creaturae potest dari, esset potestas cuiusdam cooperationis, ut sicut creatura cooperatur Deo in exteriori mundatione per modum ministerii, ita potest cooperari in interiori. Ad secundum respondet quod potestatem creandi potest creaturae communicare non ita quod esset per autoritatem, sed per ministerium, quae tamen opinio a modernis non tenetur. Et in hoc terminatur sententia lectionis, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum a malis ministris possit conferri verus baptismus.

Tho. 3. q. 64. ar. 5. q. 2. art. 9.

Circa distinctionem istam primò queritur de ministro baptismi. Et secundò de potestate Christi baptismum instituentis. Quantum ad primum primò queritur vtrum a malis ministris possit conferri verus baptismus, & secundò vtrum peccet baptizandò. Ad primum sic proceditur. Et arguitur quod a malis ministris non possit conferri verus baptismus, quia sicut ad baptismum requiritur forma & materia, ita & minister. Sed materia indubitata vel forma euacuat sacramentum, ergo similiter minister indubitatus, sed minister malus est minister indubitatus, dicente Augustino. Iustus oportet esse tanti iudicis ministros, igitur &c.

1 Item membrum aridum non participat actionem corporis, sed baptizare est quaedam actio corporis mystici, ergo malus minister quum sit membrum aridum istam actionem exercere non potest.

2 CONTRA est quod dicit Augustinus in litera, non timeo adulterum, non ebriosum, non homicidam, quia columbam attendo, per quam mihi dicitur: hic est qui baptizat.

3 RESPONSIO. Sciendum est quod disertus hominem esse bonum hominem bonitate moris, quae est bonitas simpliciter, de qua communiter loquuntur homines, &

& esse bonum artificem, quæ est bonitas secundum quid, & cum additione. Aliquis enim est bonus artifex, puta faber, qui non est bonus simpliciter, & conuerso aliquis est bonus homo simpliciter, qui non est bonus faber, sed malus. Hæ enim duæ bonitates se habent per accidens adinuicem, ita quod non licet in his ex diuini inferre coniunctum, vel ex coniunctis diuinum: ut si dicatur, iste est bonus & faber, ergo est bonus faber, vel si dicatur iste est bonus faber, ergo est bonus, & est faber, non sequitur, sed est fallacia accidentis omnino. Sic est de bonitate ministri in quantum est minister, & de bonitate hominis, quæ est bonitas simpliciter.

5 Dicendum ergo quod a malo ministro, qui est malus in quantum minister nullum verum sacramentum potest conferri, a malis tamen hominibus simpliciter potest verum sacramentum conferri sicut a bonis. Primum patet sic: nullus est malus minister nisi sit defectuosus in aliquo ad ministerium suum pertinente, sed defectus eorum que requiruntur ad ministerium euacuat sacramentum, ergo a malo ministro non potest conferri verum sacramentum. Maior patet, quia quum malum sit priuatio & defectus alicuius rei debet, non potest esse malus minister, nisi cui deficit aliquid pertinens ad suum ministerium. Minor probatur, quia ad ministerium cuiuscunque artificii non concurrunt in generali nisi tria ex parte ministri, scilicet scire, velle, seu intendere, & posse, ergo non est malus minister, nisi qui est defectuosus in aliquo istorum, sed quocunque istorum deficiente nullum est sacramentum, quia si omni no nescit baptizare, aut non intendit, aut non potest profere verba, quia mutus, aut immergere, quia mancus, nihil fit, ergo a malo ministro qui est malus in quantum minister, non potest conferri baptismus, nec aliquod sacramentum: hoc autem intelligendum est quando est malus & defectuosus simpliciter in his que requiruntur de necessitate ad ministerium, quia si sit in talibus defectuosus non simpliciter, sed secundum quid, vt pote quia nescit ita bene, sicut alius, qui est melior clericus, vel magis expertus, vel non potest ita bene formare verba, quia blefus, vel quia lingue latinæ ignarus, sicut ille de conse. di. 4. retulerunt qui dicebant, baptizo te in nomine patriæ, &c. Nihilominus esset verum sacramentum, quia defectus secundum quid, non tollit effectum simpliciter.

6 Secundum patet, scilicet quod a malis hominibus malitia moris potest conferri verum baptismus, primo quia ea que sunt de pertinentibus ad sacramentum, vt pote maxime necessitatis debent esse communissima & notissima, sed baptismus est sacramentum maxime necessitatis, potissimum quantum ad paruulos, qui non habent aliud remediū suæ salutis. Bonitas autem moralis que est per gratiā non est communissima & notissima, sed est valde rara & ignorata, ergo non requiritur in ministro baptismi. Secundum quia illud quod consistit in opere operato non vitiat ex demerito operantis, si tamen concurrant que sunt de necessitate operis, sed omne sacramentum consistit in opere operato, ergo non vitiat ex malitia vel demerito ministri operantis, dummodo concurrant que sunt de necessitate operis: & hoc est quod dicit Aug. super Ioan. par. 1. Homil. 5. & recitatur de conse. di. 4. ca. ego dico, & nos dicimus omnes, quia iustos oportet esse tanti iudicis ministros, vt sint ministri iusti si volunt, si autem nolunt esse iusti qui in cathedra Moysi sedent, securum me fecit Magister meus, de quo. s. dicit Spi. sanctus, hic est qui baptizat. Et idem habetur eadem dist. cap. Romanus pontifex cum pluribus aliis.

7 Ad primum arg. dicendum quod malus homo est debitus minister sacramenti si habeat ea que pertinent ad ministerium quantum ad hoc quod confert verum sacramentum. Est tamen indebitus quod ad se, quia talis administratio non est ei ad meritum sed potius ad peccatum. Istud tamen non euacuat sacramentum, sicut ex parte materię non euacuat sacramentum propter immunditiam aque.

8 Ad secundum dicendum quod malus homo est membrum aridum in his que pertinent ad meritum: & ideo non meretur conferendo sacramentum: non est tamen membrum aridum in his que pertinent ad ministerium, si concurrunt in ipso ea que sunt de necessitate ministri: & hoc sufficit ad hoc quod conferat verum sacramentum.

QVÆSTIO SECUNDA.
Vtrum malus minister baptizando peccet.

Tho. 3. q. 64. ar. 6.

AD secundum sic proceditur. Et arguitur quod mali baptizando non peccent. Quia qui consentit peccati peccat, sed adultus recipiens baptismum consentit baptizanti, & similiter offerens paruulum, ergo si malus baptizans peccaret, adultus ab ipso recipiens baptismum, vel offerens paruulum peccaret, sed istud est falsum, vt patet per Aug. in litera, qui dicit: non timeo adulterum, nec homicidam, &c. Esset autem timendus si recipiens ab eo baptismum peccaret, igitur &c.

2 Item omnis homo & omnis mulier fidelis potest baptizare, sed actus ita communis non videtur requirere conditionem strictissimam, quæ est bonitas vel sanctitas, ergo &c.

3 IN contrarium arguitur, quia peccator ministrans alia sacramenta peccat, sed baptismus non est minoris dignitatis cæteris sacramentis, ergo peccatores baptizantes peccant.

4 RESPONSIO. Circa quaestionem istā videnda sunt duo. Primum est, vtrum mali baptizando peccent. Secundum est, vtrum recipiēs ab eis baptismum peccent.

5 QVANTVM ad primum dicitur communiter mali baptizando vt ministri & cum solemnitate, peccant. Secundum dicitur quod baptizando in casu necessitatis & absque solemnitate, non peccant. Ratio primi est duplex. Prima est, quia irreuerentia sacramentorum videtur esse mortale peccatum, sed mali conferendo sacramentum solemniter irreuerentiam faciunt sacramento. est enim irreuerentia, quum vasa sanctitatis tractantur ab immundis, &c. Confirmatur hoc per dictum Diony. in ecclesiastica Hierarchia, qui dicit quod immundis sacra symbola & signa sacramentalia rangere nephas est. Secunda est, quia minus malum fuit, vt videtur, ad fa. ve. leg. accedere cum immunditia prohibita a lege, quā accedere ad sacramenta nouæ legis cum immunditia conscientie, sed primum fuit peccatum mortale, ergo & secundum. Minor probatur per illud quod dicitur Leuit. 2. Omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea quæ consecrata sunt in quo est immunditia peribit coram domino. Idem dicunt canon. 1. qu. 1. cap. remissionem peccatorum. vbi dicitur quod quamuis sacramenta in modum lucis ab immundis conraminari non possint, ipsi tamen perniciosè habent quamquam aliis salubriter & vtiliter administrant: & 4. q. cap. per Esaiam. dicitur quod sacramenta obfunt indignè tractantibus, profunt tamen per eos dignè sumentibus. Ratio secundi assignatur talis, quia qui baptizat in casu necessitatis & absque solemnitate non baptizat vt minister, sed sicut vetula baptizaret. Et ideo nihil videtur agere indebitum contra ministerium, excusat etiam eum casus necessitatis.

6 Alii dicunt quod in nullo casu potest malus minister baptizare, quin baptizat vt minister, & per consequens peccet, nec excusat eū aliquis casus necessitatis. Quod probat sic, quod solus minister facere potest, non potest quis facere nisi vt minister, sed administrare quocunque sacramentum non potest nisi minister ille tantum, scilicet qui ex ordinatione diuina est minister, quia minister, est de necessitate sacramenti, sicut materia & forma, ergo nullus potest ministrare quocunque sacramentum, nisi vt minister: & ideo quicumque baptizat si est verus baptismus, oportet quod sit minister veri baptismi, & baptizat vt minister, licet non baptizat cum solemnitate instituta ab ecclesia. solemnitas enim non dat ei esse ministrum, sed est signum ministerii sui: ex quo probat secundum, quod nullus casus necessitatis excusat eum: dicunt enim, quia casus euitabilis non est casus necessitatis excusans a peccato, quia non tollit rationem voluntarii, sed talis est casus noster, quia si incumbat alicui baptizare puerum morientem, & sibi conscius alicuius peccati mortalis in potestate eius est habere displicentiam de peccato illo, & tunc potest sine scrupulo puerum baptizare, ergo casus talis necessitatis non excusat baptizantem quin peccet, & sine dubio securum esset sic facere, sed durum est dicere quod ad hoc teneatur,